

Олександр Сергійович Лагодинський,

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов
Военно-дипломатичної академії, м. Київ

АНГЛОМОВНА КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК КОМПОНЕНТ ЗМІСТУ АНГЛОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ КУРСАНТІВ (СЛУХАЧІВ) ВИЩИХ ВІЙСЬКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

У статті визначено поняття “англомовна комунікативна компетентність” у контексті змісту англомовної підготовки курсантів (слухачів) вищих військових навчальних закладів, а також проаналізовано її складові відповідно до видів мовленнєвої діяльності (рецептивних і продуктивних) і з урахуванням несприятливих (стресових) умов, в яких відбувається виконання фахових завдань військовослужбовців.

Ключові слова: *англомовна комунікативна компетентність, зміст англомовної підготовки, курсанти (слухачі), вищі військові навчальні заклади, види мовленнєвої діяльності.*

Постановка проблеми у загальному вигляді. Миротворчі операції, робота багатонаціональних штабів, військове та військово-технічне співробітництво стають основними формами реалізації завдань Збройних Сил України у сучасному світі, що вимагає досягнення ними взаємосумісності (інтероперабельності) зі збройними силами іноземних країн, зокрема країн НАТО. Це передбачає володіння українськими військовослужбовцями англійською мовою на стандартизованому мовному рівні не нижче 2 за стандартом НАТО “СТАНАГ-6001” [6]. Ураховуючи специфіку військової служби, спілкування англійською мовою відбувається у складних (стресових) умовах англомовного середовища, де постійно існує загроза життю і здоров’ю військовослужбовців. Тому англомовна підготовка курсантів (слухачів) має враховувати ці чинники, що можливо лише за умови вдосконалення її змісту в усіх типах вищих військових навчальних закладах (далі – ВВНЗ).

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано вирішення даної проблеми та на які опирається автор. Сучасна вітчизняна і зарубіжна методика іншомовної підготовки (В. В. Балабін, В. Г. Златніков, Г. В. Рогова, С. Ю. Ніколаєва, F. Dubin, E. Olstain та ін.) по-різному визначає компоненти змісту такої підготовки, проте вона жодним чином не враховує особливостей англomовної службової діяльності військовослужбовців після закінчення ними ВВНЗ.

Вважаємо, що англomовна підготовка у ВВНЗ має ґрунтуватися на основі змістового підходу (content-based instruction), поданому в працях О. Б. Тарнопольського і С. П. Кожушко [3, с. 41–63; 8, с. 73–121] та D. Brinton, M. Snow, M. Wesche, D. Coyle [5]. Його основна ідея полягає в інтеграції змісту предметів спеціальності з метою, цілями і завданнями англomовної підготовки. Саме цей підхід щодо організації її змісту є найбільш оптимальним, оскільки надає можливість курсантам (слухачам) засвоювати англійську мову максимально наближено до умов їх майбутньої фахової діяльності. У контексті цього важливим компонентом змісту англomовної підготовки у ВВНЗ стає англomовна комунікативна компетентність (далі – АКК).

Метою статті є визначення поняття “англomовна комунікативна компетентність” у контексті змісту англomовної підготовки курсантів (слухачів) ВВНЗ та аналіз її складових відповідно до видів мовленнєвої діяльності (рецептивних і продуктивних) та з урахуванням несприятливих (стресових) умов, в яких відбувається виконання фахових завдань військовослужбовців.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Аналіз наукових досліджень і практики викладання у ВВНЗ [1, с. 42–48; 2, с. 34–39; 4, с. 138–144; 7, с. 54–75; 8, с. 92–95] надає можливість розглянути АКК курсантів (слухачів) ВВНЗ – майбутніх військових фахівців як частину їх фахової компетентності. Іншими словами, вона є складним інтегральним, інтелектуальним, фаховим та особистісним утворенням, яке формується в процесі фахової підготовки у ВВНЗ і виявляється, розвивається та вдосконалюється у виконанні фахових завдань, а також у процесі самостійної і

курсної підготовки. Вона свідчить про міру розвиненості професіоналізму, опанування фаху на рівні професіографічних вимог, а в ідеалі – на рівні творчості, майстерності та індивідуального стилю діяльності і містить у собі здатність та готовність (передусім практичну, особистісну, психологічну) до здійснення фахової англомовної мовленнєвої діяльності (далі – МД) в аудіюванні і говорінні (усних видах), читанні, письмі, анотуванні та реферуванні (письмових видах) МД, а також наявність професійно важливих якостей і здібностей, необхідних для здійснення цієї діяльності

Отже, ми поділяємо АКК майбутніх військових фахівців відповідно до п'яти видів МД на англомовну компетентність в аудіюванні, англомовну компетентність у читанні, англомовну компетентність у говорінні, англомовну компетентність у письмі й англомовну компетентність в анотуванні та реферуванні – перекладному і безперекладному.

Ми визначаємо англомовну компетентність в аудіюванні курсантів (слухачів) ВВНЗ як володіння та здатність і готовність до оволодіння ними навичками та вміннями сприйняття, переробки і розуміння автентичної англомовної інформації на слух у нормальному (природному) чи пришвидшеному темпі у звичайних та несприятливих (стресових) умовах англомовного середовища при особистому спілкуванні або з використання технічних засобів з метою виконання фахових завдань.

У свою чергу, англомовна компетентність у читанні – це володіння та здатність і готовність до оволодіння навичками та вміннями зорового сприйняття, переробки і розуміння автентичної англомовної інформації у звичайних та несприятливих (стресових) умовах англомовного середовища з метою виконання фахових завдань.

Важливий компонент АКК курсантів (слухачів) ВВНЗ – англомовна компетентність у говорінні – визначається нами як володіння та здатність і готовність до оволодіння ними навичками та вміннями здійснювати усне суб'єкт-суб'єктне спілкування (продукування усної англомовної інформації) шляхом підтримання потрібної комунікативної дистанції зі співрозмовником,

правильного реагування на спілкування, розуміння мотивів, інтенцій, стратегій поведінки як своїх власних, так і співрозмовників, розвиваючи теми англомовного міжособистісного спілкування у фаховому напрямку, використовуючи прийняті комунікативні формули, вербальні та невербальні засоби стимулювання суб'єкт-суб'єктної взаємодії, елементи соціокультурного контексту, необхідні для породження і сприйняття англійського мовлення з точки зору носія у нормальному (природному) чи пришвидшеному темпі у звичайних та несприятливих (стресових) умовах англомовного середовища з метою виконання фахових завдань.

Англомовна компетентність у письмі курсантів (слухачів) ВВНЗ визначається нами як володіння та здатність і готовність до оволодіння навичками та вміннями здійснювати письмове спілкування (продукування письмової англомовної інформації) шляхом використання графічного літерного коду відповідно до норм літературної англійської мови та з особливостями регіональних і національних типів мовлення у звичайних та несприятливих (стресових) умовах англомовного середовища з метою виконання фахових завдань.

Визначено, що всі складові АКК у свою чергу поділяються на певні компоненти. Розглянемо їх більш детально.

Так, важливим із них є *мовна компетентність*, яка передбачає володіння курсантами (слухачами), а також їх здатність та готовність до оволодіння й оперування основними мовними засобами (фонетичними (орфографічними), лексичними, граматичними) з метою сприйняття, переробки і розуміння автентичної англомовної інформації зорово та на слух, а також її продукування в усному та письмовому вигляді. Основу *мовної компетентності* складають знання про систему англійської мови з метою її використання у фаховому усному і письмовому мовленні.

Встановлено, що цей компонент поділяється на такі види: *фонетична (орфографічна) компетентність* – це володіння, а також здатність та готовність до оволодіння й оперування основними засобами вимови, наголосу,

інтонації і правопису з метою сприйняття, переробки та розуміння автентичної англомовної інформації на слух (зорово), а також її продукування в усному і письмовому вигляді; *лексична компетентність* – це володіння, а також здатність та готовність до оволодіння й оперування основними лексичними одиницями з метою сприйняття, переробки і розуміння автентичної англомовної інформації на слух (зорово), а також її продукування в усному і письмовому вигляді; *граматична компетентність* – це володіння, а також здатність і готовність до оволодіння й оперування основними граматичними правилами англійської мови з метою сприйняття, переробки і розуміння автентичної англомовної інформації на слух (зорово), а також її продукування в усному та письмовому вигляді.

Важливим компонентом АКК у видах МД є *мовленнєва компетентність*. Вона визначається нами як володіння, а також здатність і готовність до оволодіння основними способами формування та формулювання думок засобами англійської мови і вміння користуватися ними в процесі сприйняття, переробки та розуміння автентичної англомовної інформації на слух (зорово), а також її продукування в усному і письмовому вигляді у звичайних та несприятливих (стресових) умовах англомовного середовища. Основою *мовленнєвої компетентності* є фахова англомовна МД, яка полягає у розвитку і вдосконаленні комунікативних навичок аудіювання (адитивних), читання, говоріння та письма відповідно до мети, цілей і завдань англомовної підготовки.

Розглянемо особливості здійснення фахової англомовної рецептивної та продуктивної МД у несприятливих (стресових) умовах, що впливає на характер *мовленнєвої компетентності* і визначає особливості змісту англомовної підготовки майбутніх військових фахівців.

Практика викладання у ВВНЗ свідчить, що аудіювання – це комплексна мовленнєво-мисленнєва діяльність курсантів (слухачів), яка надає можливість розуміти інформацію в акустичному коді, накопичувати її в пам'яті чи письмі, проводити її відбір та оцінювання відповідно до поставлених завдань. Цей вид

МД відбувається внутрішньо, а його результатом є розуміння сприйнятого (умовивід) і власна мовленнєва та немовленнєва поведінка слухачів до почутого. Сутність аудіювання полягає у тому, щоб курсанти (слухачі) за допомогою слухового аналізатора могли виокремлювати і впізнавати об'єкт, а також зіставляти його з еталоном, що зберігається в їх довготривалій пам'яті.

Подібно аудіюванню, читання також є комплексною мовленнєво-мисленнєвою діяльністю, яка передбачає процес сприйняття та переробки графічно зафіксованого тексту, під час чого інформація, що отримується з тексту, співвідноситься з особистісним ставленням до неї реципієнта (читача). Як вид рецептивної МД, читання передбачає упізнавання графічного образу слова і зіставлення його з ймовірнісним еталоном. Воно поєднує в собі такі дві сторони: технічну, яка здійснюється несвідомо, на рівні автоматизму (впізнавання букв та буквених комплексів, об'єднання їх у морфеми (синтезування), розчленування буквенного комплексу на морфеми (структурування), очікування і вгадування компонентів буквенного рядка слів, перекодування структурованих буквених рядів у звуковий ряд (зовнішнє та внутрішнє озвучення), впізнавання акустичного образу слів і словосполучень, співвідношення образу звучання з ймовірнісним значенням) та змістовну, що полягає в усвідомленні і розшифрування тексту й одночасно призводить до його розуміння. Отже, ураховуючи спільний психофізіологічний механізм цих видів МД, вони нами розглядаються паралельно.

На відміну від рецептивної, продуктивна МД (говоріння і письмо) спрямована на передачу власних думок і висловлення власної точки зору у процесі усної або письмової комунікації. Встановлено, що говоріння як вид продуктивної МД реалізується у двох формах – діалогічній та монологічній. Його метою є формування у майбутніх військових фахівців навичок практичного ведення діалогів-бесід, виступів, брифінгів, презентацій, дискусій у звичайних і несприятливих (стресових) умовах англomовного середовища.

Формування *мовленнєвої компетентності* в говорінні курсантів (слухачів) ВВНЗ має враховувати психологічні та лінгвістичні особливості

англомовного діалогічного і монологічного мовлення при здійсненні фахової діяльності. Для англомовного діалогічного мовлення характерні такі психологічні особливості: вмотивованість, зверненість; ситуативність; спонтанність; двосторонній характер. Ці особливості зумовлюють необхідність спрямування змісту на формування у майбутніх військових фахівців навичок та вмінь ініціативно розпочинати діалог, реагувати на репліки співрозмовників таким чином, щоб вони спонукали їх до подальшого продовження розмови, творчо використовуючи мовні і немовні засоби спілкування.

На відміну від англомовного діалогічного, англомовне монологічне мовлення – це вид МД, звернений до одного чи групи тих, хто слухає. Односпрямованість такого мовлення визначає особливості його структури та змісту. Воно характеризується такими рисами: розгорненість; відносна безперервність (тривалість упродовж певного часу); широке використання паралінгвістичних засобів (міміки, жестів, демонстрації різноманітних предметів для словесного підтвердження). Для англомовного монологічного мовлення існує більша можливість заздалегідь підготувати тексти.

Крім говоріння, як продуктивний вид МД визначається письмо, яке передбачає здатність фіксувати мисленнєвий зміст і його внутрішньо мовленнєву фонетичну реалізацію за допомогою графічних знаків. Отже, сформованість *мовленнєвої компетентності* в письмі надає майбутнім військовим фахівцям можливість за допомогою системи графічних знаків забезпечити спілкування між суб'єктами фахової МД. Продуктом письма є текст різних жанрів, призначений для читання. Письмове мовлення характеризується розгорненістю, послідовністю, логічністю, змістовністю, нормативністю та відсутністю прямого зворотного зв'язку. Матеріальну базу письма складають орфографічні і графічні навички. Процес письма є складнішим від говоріння, проте в усному спонтанному висловлюванні породження мовлення та його звукового оформлення є синхронним і тому вимагає повного автоматизму в оперуванні лексичним та граматичним матеріалом. У письмі є невелика перевага, коли слухач (курсант) може

повернутися до сформульованої думки, ще раз ґрунтовніше переосмислити її зміст і форму.

Під час аналізу особливостей умов реалізації видів МД та їх впливу на зміст англомовної підготовки встановлено, що вся англомовна діяльність майбутніх військових фахівців відбувається у стресових умовах, які характеризуються низкою несприятливих чинників (велике перенапруження, дефіцит часу, постійна загроза з боку супротивника, великий потік інформації з різних джерел, відсутність певної інформації, про яку необхідно здогадатися, несприятливе звучання (зокрема через технічні засоби зв'язку), незрозумілий акцент тощо), спрямованих на її зрив.

Стресові умови негативно впливають як на рецептивні, так і на продуктивні види МД, що найбільш явно виявляється під час усного спілкування, де вони викликають дезорганізацію всього мовлення. Отже, зміст англомовної підготовки передбачає формування *мовленнєвої компетентності* курсантів (слухачів) з обов'язковим розвитком умінь протидії цьому зриву, виробленню стійкості у сприйнятті та продукуванні англомовної інформації в стресових умовах.

Окрім *мовної і мовленнєвої компетентностей* забезпечити ефективне функціонування АКК покликана *лінгвосоціокультурна компетентність*. Ми визначаємо її як володіння курсантами (слухачами), а також їх здатність та готовність до оволодіння, сприйняття, переробки і розуміння на слух (зорово) специфічних культурних рис англомовного суспільства, виражених в автентичній англомовній інформації, а також її продукування відповідно до стандартів мовленнєвої поведінки у звичайних та несприятливих (стресових) умовах англомовного середовища. *Лінгвосоціокультурна компетентність* передбачає знання і здатність слухачів (курсантів) на слух (зорово) виокремлювати, розуміти та використовувати для побудови власних усних і письмових висловлювань лексичні одиниці з національно-культурною семантикою; орієнтуватися в англомовному соціокультурному середовищі, використовуючи фонові знання (історико-культурні, соціокультурні,

етнокультурні) про англomовні країни для розуміння та продукування автентичної англomовної інформації. Складовими цієї компетентності є такі:

лінгвокраїнознавча компетентність – це володіння, а також здатність та готовність до оволодіння мовними і мовленнєвими одиницями з національно-культурною семантикою, обумовленими історико-культурним розвитком англomовних країн, сприймання, перероблювання та вилучення на слух (зорово) історико-культурної і національно-специфічної інформації в несприятливих (стресових) умовах, а також її використання для побудови власних усних та письмових висловлювань;

соціокультурна компетентність – це здатність і готовність сприймати, перероблювати, розуміти та продукувати англomовну інформацію у соціокультурному контексті в несприятливих (стресових) умовах, а саме усвідомлювати і враховувати загальні та специфічні стереотипи мовленнєвої поведінки (вербальної і невербальної) носіїв мови; типи соціокультурних лакун, які можливі при спілкуванні з носіями мови; вплив етнічної та національно-культурної і соціально-класової інформації, світосприйняття та світобачення носіїв мови на англomовне мовлення з представниками української мови і культури, які виконують службові завдання, а також здійснювати соціокультурний аналіз функціональних типів та різновидностей англomовного фахового мовлення;

соціальна компетентність – це здатність і готовність майбутніх військових фахівців до сприймання, переробки та розуміння англomовної інформації, а також вступати в комунікативні відносини з іншими суб'єктами спілкування у соціокультурному контексті в несприятливих (стресових) умовах, що зумовлюється правильним визначенням потреби у здійсненні усного і письмового мовлення, умінням орієнтуватися у соціальній ситуації й управляти нею з позицій лідера.

Крім того, АКК неможлива без наявності такого важливого компонента як *дискурсивна компетентність*. Встановлено, що вона надає можливість майбутнім військовим фахівцям використовувати певну стратегію для

інтерпретації автентичної англомовної інформації та конструювання власних усних і письмових висловлювань у несприятливих (стресових) умовах англомовного середовища. Сформованість цієї компетентності полягає в уміннях курсантів (слухачів) розуміти логічність побудови та зв'язність думок в усних і письмових комунікативних висловлюваннях різних функціональних стилів та на різноманітні теми, а також будувати власні зв'язні і логічні усні та письмові висловлювання.

Як складова АКК особливе місце займає *стратегічна компетентність*, яку ми визначаємо як здатність і готовність курсантів (слухачів) компенсувати особливими засобами недостатність володіння мовою, а також мовленнєвого та соціального досвіду (уміння виходити з комунікативної ситуації в разі дефіциту мовних засобів) у несприятливих (стресових) умовах англомовного середовища при отриманні і передачі англомовної інформації. Володіння нею передбачає вміння курсантів (слухачів) вдало поєднувати вербальні та невербальні засоби, перепитувати інформацію, перечитувати фрази, речення з метою кращого розуміння тощо.

Важливу роль у складі АКК займає англомовна компетентність в анотуванні та реферуванні. В основу цієї компетентності покладено психофізіологічний механізм аналітико-синтетичної обробки інформації, який споріднений з іншими видами МД, проте має свої особливості. Цей специфічний вид МД є характерним для змісту англомовної підготовки у ВВНЗ і пов'язаним із необхідністю обробляти велику кількість англомовної інформації. Визначаємо, що англомовна компетентність в анотуванні та реферуванні – це володіння, а також здатність і готовність до оволодіння навичками сприйняття зорово та на слух, вивчення й обробки англомовної інформації з метою вилучення з неї найбільш суттєвих відомостей, їх скорочення, узагальнення та оформлення вторинного тексту відповідно до лексичних, граматичних, стилістичних норм української чи англійської мов у вигляді інформаційних документів. Ця компетентність складається з таких видів:

аналітична, під якою ми розуміємо здатність і готовність майбутніх військових фахівців аналізувати сприйняту на слух чи зорово англомовну фактичну й абстрактну логічно викладену інформацію шляхом вільного орієнтування в тексті, розкладання його на ієрархічні частини за допомогою смислового групування і виокремлення так званих опорних пунктів (смилових віх), вилучення з текстів потрібної інформації та виокремлення надлишкової, визначення основного змісту (вираженого експліцитно й імпліцитно) і подробиць у звичайних та несприятливих (стресових) умовах англомовного середовища;

синтезуюча – це здатність і готовність майбутніх військових фахівців узагальнювати та стискати основний зміст і подробиці фактичної та абстрактної, логічно викладеної інформації шляхом визначення теми тексту (узагальнення номінативних лексико-тематичних ланцюжків, які створюють лексико-тематичну сітку тексту), реми (нової інформації, яка повідомляється про предмет думки) та ядрового висловлювання (об'єднання теми і реми та формулювання їх одним об'єднуючим виразом чи реченням, що передає основний зміст повідомлення);

трансформативна (трансформативно-перекладацька) – здатність і готовність майбутніх військових фахівців письмово передавати узагальнену інформацію, застосовуючи лексичні та граматичні трансформації, або трансдукцію, що передбачає перекодування первинного документу на англійській мові у вторинний документ на українській мові шляхом відходу від сигніфікативного прагматичного значення вихідного тексту і збереження його денотативної значення й оформлення вторинного тексту відповідно до зразків інформаційних документів у звичайних і несприятливих (стресових) умовах англомовного середовища.

Усі складові АКК та її види розглядаються нами як єдине, інтегральне фахове утворення.

Висновки. Отже, проведене нами дослідження свідчить про те, що АКК є важливим компонентом змісту англомовної підготовки майбутніх військових

фахівців. Виявлено, що АКК курсантів (слухачів) ВВНЗ має багато складових відповідно до видів МД (рецептивних і продуктивних), а також поділяється на такі види, як мовна, мовленнєва, лінгвосоціокультурна, дискурсивна компетентність. Усі вони передбачають такі передумови, які допомагають курсантам (слухачам) протидіяти можливим наслідкам стресу, спричиненого психічним та нервовим напруженням, страхом, втому тощо, що, у свою чергу, надає можливість спрямувати зміст англомовної підготовки у ВВНЗ на забезпечення успішного виконання курсантами (слухачами) своїх майбутніх фахових завдань.

Перспективами подальших розвідок у даному напрямку є розробка й експериментальна перевірка методики англомовної підготовки курсантів (слухачів) ВВНЗ.

Список використаної літератури

1. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / [Ніколаєва С. Ю., Бігич О. Б., Бражник Н. О., Гапонова С. В. та ін.] ; за ред. С. Ю. Ніколаєвої. – [2-е вид, випр. і перероб.]. – К. : Ленвіт, 2002. – 328 с.

2. Рогова, Г. В. Методика обучения иностранным языкам в средней школе / Г. В. Рогова, Ф. М. Рабинович, Т. Е. Сахарова. – М. : Просвещение, 1991. – 287 с.

3. Тарнопольский, О. Б. Методика обучения английскому языку для делового общения : учебное пособие / О. Б. Тарнопольский, С. П. Кожушко. – К. : Ленвіт, 2004. – 192 с.

4. Щукин, А. Н. Обучение иностранным языкам. Теория и практика : уч. пособ. [для препод. и студ.] / А. Н. Щукин. – М. : Филоматис, 2007. – 480 с.

5. Brinton, D. M. Content-Based Second Language Instruction / Brinton D. M., Snow M. A., Wesche M. B. – New York : Newbury House Publishers, 1989. – 241 p.

6. Interpretation of STANAG 6001. Language Proficiency Levels [Електронний ресурс] // DLIELC Web Site. – Режим доступу : www.dlielc.org/bilc.

7. Nunan, D. Second Language Teaching and Learning / D. Nunan. – Boston, Heinle & Heinle Publishers, 1999. – 332 p.

8. Tarnopolsky, O. Constructivist blended Learning Approach to Teaching English for Specific Purposes / O. Tarnopolsky. – London, Versita, 2012 – 256 p.

Рецензент: кандидат педагогічних наук, доцент Корнева З. М.

Стаття надійшла до редакції 30.05.2013.

Лагодинский А. С. Англоязычная коммуникативная компетентность как компонент содержания англоязычной подготовки курсантов (слушателей) высших военных учебных заведений

В статье определено понятие “англоязычная коммуникативная компетентность” в контексте содержания англоязычной подготовки курсантов (слушателей) высших военных учебных заведений, а также проанализированы ее составляющие по видам речевой деятельности (рецептивным и продуктивным) и с учетом неблагоприятных (стрессовых) условий, в которых происходит выполнение профессиональных заданий военнослужащих.

Ключевые слова: англоязычная коммуникативная компетентность, содержание англоязычной подготовки, курсанты (слушатели), высшие военные учебные заведения, виды речевой деятельности.

Lahodynskyi O. S. English language communicative competence as a content component of English language training of the cadets (officers) at the higher military educational establishment

The article defines the notion of “English language communicative competence” in the context of English language training of the cadets (officers) at the higher military educational establishment. It also analyzes its components according to the communicative skills (receptive and productive) and with the consideration of unfavorable (stressful) conditions under which the military perform their professional duties.

Key words: English language communicative competence, English language training curriculum, cadets (officers), higher military educational establishment, communicative skills.